

Sygn. akt VI Ga 161/15

POSTANOWIENIE

Dnia 8 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Rzeszowie VI Wydział Gospodarczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Andrzej Borucki

Sędziowie: SO Barbara Frankowska

SO Renata Bober (spr.)

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Krztoń

po rozpoznaniu w dniu 8 października 2015 r. w Rzeszowie

na rozprawie

sprawy z wniosku Z.w S.

z udziałem Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Rzeszowie

o wpis w KRS

na skutek apelacji wnioskodawcy na postanowienie Sądu Rejonowego

w Rzeszowie XII Wydziału Krajowego Rejestru Sądowego z dnia 19 lutego 2015 r., sygn. akt RZ XII Ns Rej.KRS 17082/13/884

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę Sądowi Rejonowemu

w Rzeszowie XII Wydziałowi Gospodarczemu Krajowego Rejestru Sądowego do ponownego rozpoznania.

SSO Barbara Frankowska SSO Andrzej Borucki SSO Renata Bober

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 8 października 2015r.

Postanowieniem z dnia 19 lutego 2015 r. Sąd Rejonowy w Rzeszowie XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego rozpoznając wniosek Z.o wpis do rejestru przedsiębiorców KRS - odmówił wpisu.

W uzasadnieniu Sąd ten wskazał, że w przedmiotowej sprawie dotyczącej przerejestrowania spółki z dotychczasowego rejestru do rejestru przedsiębiorców KRS, nie można przenosić do KRS danych nieaktualnych, a takimi danymi są dane wspólników spółki. W tym zakresie Sąd Rejonowy podał, że likwidatorowi spółki udało się ustalić następców prawnych tylko jednego z udziałowców spółki, nadto dodał, że z dużą dozą prawdopodobieństwa graniczącego z pewnością, stwierdzić należy, że wszystkie osoby co do których likwidator wniósł o ich wpis nie żyją, co związane jest ze znacznym upływem czasu od dnia 10 stycznia 1949 r. z której to daty pochodzi ostatni akt notarialny zawierający informacje o wspólnikach. Sąd Rejonowy zaznaczył, że nie można z uwagi na konieczność ochrony bezpieczeństwa obrotu oraz duże prawdopodobieństwo śmierci wszystkich osób wykazanych jako wspólnicy w protokole z dnia 10 stycznia 1949 r. przyjąć, że osoby te są nadal wspólnikami spółki. Sąd podkreślił, że osoby te nie mogą zostać wpisane

do rejestru jako wspólnicy, gdyż naruszałoby to zasadę prawdziwości danych podlegających wpisowi. Nadto dodał, że całkowitą fikcją jest wysyłanie zawiadomienia o zgromadzeniu na adresy wspólników nieżyjących gdy adresy te pochodzą sprzed kilkudziesięciu lat. W konkluzji Sąd ten stwierdził, że wpisanie danych zmarłych wspólników prowadziłoby do naruszenia art. 9b ust. 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Powyższe postanowienie wnioskodawca zaskarżył apelacją zarzucając mu:

I. naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik postępowania tj.

1. art. 9b ust 1 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 roku przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym w zw. z art. 23 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 roku o Krajowym Rejestrze Sądowym poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, polegające na oddaleniu wniosku spółki o jej wpis do Krajowego Rejestru Sądowego w sytuacji gdy prawidłowa ocena dokumentów dołączonych do wniosku o wpis spółki do Krajowego Rejestru Sądowego oraz należyte zbadanie prawidłowości zwołania zgromadzenia wspólników prowadzi do wniosku, iż nie istnieją przesłanki uzasadniające wydanie postanowienia oddalającego wniosek o wpis spółki do Krajowego Rejestru Sądowego,

2. art. 164 § 3 k.s.h. poprzez jego niezastosowanie i odmowę wpisu Spółki do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, w sytuacji gdy sąd rejestrowy nie może odmówić wpisania spółki do rejestru z powodu drobnych uchybień, które nie naruszają interesu spółki oraz interesu publicznego, a nie mogą być usunięte bez poniesienia niewspółmiernie wysokich kosztów.

II. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.

1. art 187 § 1 zd. 2 k.s.h. poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, iż nie można z uwagi na konieczność ochrony bezpieczeństwa obrotu oraz duże prawdopodobieństwo śmierci wszystkich osób wskazanych jako wspólnicy w protokole z dnia 10 stycznia 1949 roku przyjmując, że osoby te są nadal wspólnikami spółki, w sytuacji gdy przepis art. 187 § 1 zd. 2 k.s.h. wyraźnie wiąże skuteczność wobec spółki przejścia udziałów z zawiadomieniem oraz przedłożeniem dowodu przejścia; zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 26 maja 2011 roku (sygn. akt; 111 CSK 221/10) przepis ten ma zastosowanie nie tylko do umownego nabycia udziałów w spółce ale także do przejścia udziału pod tytułem ogólnym; tym samym likwidator nie miał obowiązku, ani nawet interesu prawnego w ustalaniu kręgu nabywców udziałów, albowiem do momentu zawiadomienia względem Spółki wspólnikami są osoby ujawnione w księdze udziałów; Sąd I instancji odwrócił zasadę wynikającą z obowiązujących przepisów - to nie likwidator Spółki ma obowiązek poszukiwania wspólników, to wspólnicy jeśli chcą skutecznie wykonywać swoje uprawnienia korporacyjne obowiązani są wykazać swoje prawa. Apelujący podkreślił, iż bezpieczeństwo obrotu właśnie wymaga umożliwienia Spółce działania i bierność wspólników nie może paraliżować działalności Spółki i uniemożliwiać jej organom skuteczne zwołanie zgromadzenia wspólników, a tym bardziej w tak istotnych kwestiach jak jej rejestracja w Krajowym Rejestrze Sądowym; w powołanym wyroku Sądu Najwyższego wyraźnie wskazano w odniesieniu do art. 187 § 1 k.s.h. , że: jego ratio legis polega na zapewnieniu spółce możliwości funkcjonowania w przypadku sporu co do tego, kto jest wspólnikiem i uniknięciu sytuacji, w których osoby nieuprawnione mogłyby ingerować w działalność spółki. Spółka kapitałowa nie może wstrzymywać swoich działań do czasu wykazania przejścia udziałów przez osoby zgłaszające te zdarzenia, także tych nakazanych w ustawie,

2. art. 188 § 1 k.s.h. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, polegające na uznaniu, iż dane - w zakresie osób będących wspólnikami Spółki - wynikające z księgi udziałów nie są danymi zgodnymi z rzeczywistym stanem faktycznym w sytuacji gdy art. 188 § 1 k.s.h. nie pozwala likwidatorowi Spółki na kwestionowanie danych - w zakresie osób będących wspólnikami Spółki a wynikających z prowadzonej przez Spółkę księgi udziałów, co w konsekwencji prowadzi do wniosku, iż likwidator Spółki jest związany danymi zawartymi w księdze udziałów.

W oparciu o powyższe wniosł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz o zasądzenie na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania apelacyjnego.

We wniesionej apelacji szczegółowo uzasadnił podniesione przez siebie zarzuty.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się uzasadniona, doprowadzając do wydania orzeczenia o charakterze kasatoryjnym.

Rozstrzygnięcie przedmiotowej sprawy zależy od określenia zakresu obowiązków, jakie przypisał ustawodawca sądowi rejestrowemu w związku z dokonywaniem wpisu spółki uprzednio zarejestrowanej w rejestrze handlowym do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego, w szczególności ewentualnych zmian w składzie wspólników tej spółki. Problem wpisywania do rejestru określonego ustawowo kręgu wspólników spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i zmian ich dotyczących jest nowością w postępowaniu rejestrowym, gdyż według przepisów kodeksu handlowego i rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 lipca 1934 r. o rejestrze handlowym (Dz.U. Nr 59, poz. 511 ze zm.) kwestia ta nie była uregulowana (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 06.06.2012 r. III CZP 22/12, Lex nr 1230237).

W pierwszej kolejności należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, iż w niniejszej sprawie nie chodzi o rejestrację nowej spółki a o wpisanie spółki już istniejącej do rejestru przedsiębiorców KRS, przy czym stosownie do treści art. 7 ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 roku przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym, wnioskodawca obowiązany był na mocy ww. ustawy do złożenia przedmiotowego wniosku o wpis do rejestru przedsiębiorców. Wprowadzenie tego wymogu, w powiązaniu z rozwiązaniami przyjętymi w przepisach ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym dotyczącymi nowej formy prowadzenia rejestru w systemie teleinformatycznym, jego jawności (art. 8) i powszechnej dostępności (art. 10) oraz tzw. jawności materialnej (art. 14) związanej z treścią wpisów w rejestrze, nakazuje przyjąć, że zamiarem ustawodawcy było zapewnienie szybkiego wpisania do rejestru przedsiębiorców spółek zarejestrowanych wcześniej w rejestrze handlowym. Wskazuje na to jednoznacznie także treść art. 8 ust. 1 przepisów wprowadzających u. o K.R.S., który zobowiązał te podmioty do złożenia stosownych wniosków o wpis w stosunkowo krótkim terminie do 31.12.2003 r. (w ciągu 2 lat obowiązywania ustawy). Przepisy wspomnianej wyżej ustawy nie zawierały przy tym żadnych norm szczególnych przewidujących spełnienie jakichkolwiek dodatkowych warunków przez podmioty określone w art. 7 ust. 1 ww. ustawy, poza złożeniem samego wniosku o wpis. Ewentualna konieczność spełnienia dodatkowych wymogów przy ich wpisywaniu do Krajowego Rejestru Sądowego groziłaby wydłużeniem procesu rejestracji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13.01.2006 r. sygn. akt III CSK 79/05). Jednocześnie zaś w art. 9 ust. 2 przepisów wprowadzających u. o K.R.S. przewidziano, że do czasu rejestracji, zgodnie z przepisami ustawy o KRS., zachowują moc dotychczasowe wpisy w rejestrze sądowym. Ustawodawca założył zatem, że po wejściu w życie przepisów ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym w obrocie występować będą nadal np. spółki z o.o. działające w oparciu o dotychczasowe wpisy w rejestrach sądowych, których treść nie musiała odpowiadać wymogom aktualnie obowiązujących przepisów (w tym dotyczącym ujawniania w rejestrze wspólników sp. z o.o.). Trudno też przyjąć aby zamiarem ustawodawcy było ograniczenie możliwości wpisu do rejestru przedsiębiorców spółki która w myśl przepisów obowiązujących w dacie jej tworzenia, nie miała obowiązku wykonywać pewnych czynności oraz zamieszczać w rejestrze wpisów, których obowiązek zamieszczenia wynika z aktualnie obowiązujących regulacji prawnych.

Takiej wykładni, wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, nie sprzeciwia się również treść art. 23 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym. Przepis ten przewiduje, że sąd rejestrowy bada, czy dołączone do wniosku dokumenty są zgodne pod względem formy i treści z przepisami prawa. Sąd rejestrowy bada także, czy dane wskazane we wniosku o wpis do Rejestru w zakresie określonym w art. 35 pkt 1 i 2 oraz art. 38 pkt 1 lit. h są prawdziwe. W pozostałym zakresie sąd rejestrowy bada, czy zgłoszone dane są zgodne z rzeczywistym stanem, jeżeli ma w tym względzie uzasadnione wątpliwości. Wskazany artykuł to przepis o charakterze procesowym, który nie rozstrzyga samodzielnie jakie przepisy prawa mają być brane pod uwagę. Jego treść nie przemawia więc za oceną, że sąd rejestrowy w oparciu o ten przepis ma obowiązek stosowania np. jednakowych kryteriów dla wniosku o wpis do Krajowego Rejestru Sądowego spółki zakładanej w oparciu o przepisy k.s.h. i spółki już działającej i zarejestrowanej pod rządem przepisów kodeksu

handlowego. Jak już wyżej wskazano za taką oceną przemawiała wykładnia art. 7 ust. 1, 8 i 9 ust. 2 przepisów wprowadzających ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym.

Marginalnie zauważyć należy, że brak wpisu wnioskodawcy do KRS rodzi dla niego dotkliwe konsekwencje - stosownie do treści art. 9 ww. ustawy podmioty podlegające obowiązkowi wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego zgodnie z przepisami ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, które były wpisane do rejestru sądowego na podstawie przepisów obowiązujących do dnia wejścia w życie tej ustawy i które do dnia 31 grudnia 2015 r. nie złożyły wniosku o wpis do rejestru, uznaje się za wykreślone z rejestru z dniem 1 stycznia 2016 r., a Skarb Państwa nabywa ich mienie nieodpłatnie z mocy prawa. Powyższy skutek zachodzi w sytuacji zarówno braku wniosku o wpis do rejestru jak również jego prawomocnego odrzucenie, oddalenia lub też umorzenia postępowania w sprawie.

Podkreślenia wymaga również fakt, iż w zakresie działalności ewidencyjnej sądu rejestrowego leży podejmowanie czynności zmierzających do ujawnienia w rejestrze danych wskazanych przez wnioskodawcę, przy czym są to czynności co do zasady deklaratoryjne w skutkach. W ocenie Sądu Okręgowego w przedmiotowej sprawie – z uwagi na jej specyfikę, w szczególności nałożony ustawą obowiązek przerejestrowania wnioskodawcy z rejestru handlowego do rejestru przedsiębiorców – wpis do rejestru danych wspólników spółki powinien być traktowany jako czynność techniczna, gdyż nie stanowi materialnoprawnej przesłanki powstania osoby prawnej (spółka istnieje w obrocie prawnym – taki pogląd wyraził min. Sąd Okręgowy w Lublinie w postanowieniu z dnia 30.04.2015r. sygn. IX Ga 13/15). Nie jest zatem trafne stanowisko Sądu Rejonowego kwestionujące możliwość wpisu danych wspólników w rejestrze na podstawie dokumentów przedłożonych przez wnioskodawcę, tylko dlatego, że wskazane dokumenty w ocenie Sądu nie dają gwarancji, iż wynikające z ich treści dane odpowiadają rzeczywistości. Należy pamiętać, że spółka w istocie przedkłada sądowi rejestrowemu informację nie o tym, kto jest wspólnikiem, lecz o tym kogo według art. 187 § 1 zdanie drugie k.s.h., uznaje za wspólnika. Podkreślenia wymaga, że nawet przyjęty w kodeksie spółek handlowych system obrotu udziałami nie warunkuje np. skuteczności ich zbycia od poinformowania spółki, co oznacza, że osoba ujawniona w księdze niekoniecznie dysponuje udziałem w spółce (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 06.06.2012 r. III CZP 22/12, Lex nr 1230237). Mając na uwadze powyższe, uznać należy, że rację ma skarżący, iż brak zawiadomienia o przejściu udziałów, powoduje, że – w niniejszym postępowaniu - za skutecznie wykonującego prawa udziałowe należy uznać ostatniego znanego spółce wspólnika.

Wątpliwości Sądu Rejonowego czy wspólnicy spółki nadal żyją i czy zawiadomienia o zgromadzeniu zostały wysłane na właściwe adresy należy analizować przez pryzmat okoliczności, iż spółka jako podmiot prawny nadal istnieje, bowiem nie została wykreślona z rejestru handlowego, co przekłada się również na okoliczność, iż była uprawniona do złożenia przedmiotowego wniosku o wpis. Sąd Okręgowy nie kwestionuje faktu, iż sąd rejestrowy jest uprawniony do badania zgodności zgłoszonych danych z rzeczywistym stanem, jeżeli ma w tym względzie uzasadnione wątpliwości, jednakże wskazać należy, iż w przedmiotowym konkretnie rozpoznawanym przypadku, zasadność dokonania przedmiotowej kontroli wobec wyżej przytoczonej argumentacji jest ograniczona. Końcowo wskazać także należy, iż adres na który wysyłane powinny być zawiadomienia dla udziałowca spółki to adres wskazany w księdze udziałów (por.: art. 188 § 1 k.s.h.). Jeśli wspólnik chciałby, aby zawiadamiać go na inny adres, powinien o tym poinformować zarząd spółki. Wspólnicy nie informowali spółki o innych adresach niż te na które wysłane zostały zawiadomienia. Wskazane adresy były zgodne z oficjalnymi dokumentami spółki a w myśl przepisów k.s.h. na likwidatorze nie ciąży obowiązek podjęcia starań zmierzających do uzyskania adresów wspólników, o ile te nie zostały przez nich wskazane.

Mając na uwadze powyższe Sąd Okręgowy na podstawie art. 694⁷ k.p.c. uchylił zaskarżone postanowienie przekazując sprawę do ponownego rozpoznania sądowi rejestrowemu.

Przy ponownym rozpoznaniu Sąd ten dokona po raz kolejny analizy przesłanek wniosku o wpis do rejestru (które, jak wynika z treści uzasadnienia postanowienia nie były dotychczas przedmiotem oceny z uwagi na stanowisko w kwestii dotyczącej wspólników spółki), przy uwzględnieniu wyżej przedstawionego poglądu.